ACHT ECOLOGISCHE POORTEN MOETEN TEGEN 2018 VELUWE BESCHERMEN

Waterhuishouding moet profiteren van natuurmaatregelen

Op de Veluwe wordt al enige tijd gewerkt aan acht ecologische poorten, verbindingen van de Oostvaardersplassen via de Veluwe naar Montferland en het Reichswald. Doel is het tegengaan van verdere verharding van de buitenranden van de Veluwe met wegen, bedrijventerreinen en recreatievoorzieningen, de ontwikkeling van 'nieuwe' natuur én herstel van de waterhuishouding in deze regio, zowel op het gebied van verdroging als op het gebied van de waterkwaliteit. Het tijdschrift Landwerk ging met zo'n 50 beleidsmedewerkers van gemeenten, provincie en Rijk, ingenieurs en milieuorganisaties een dag lang vijf van de acht poorten langs.

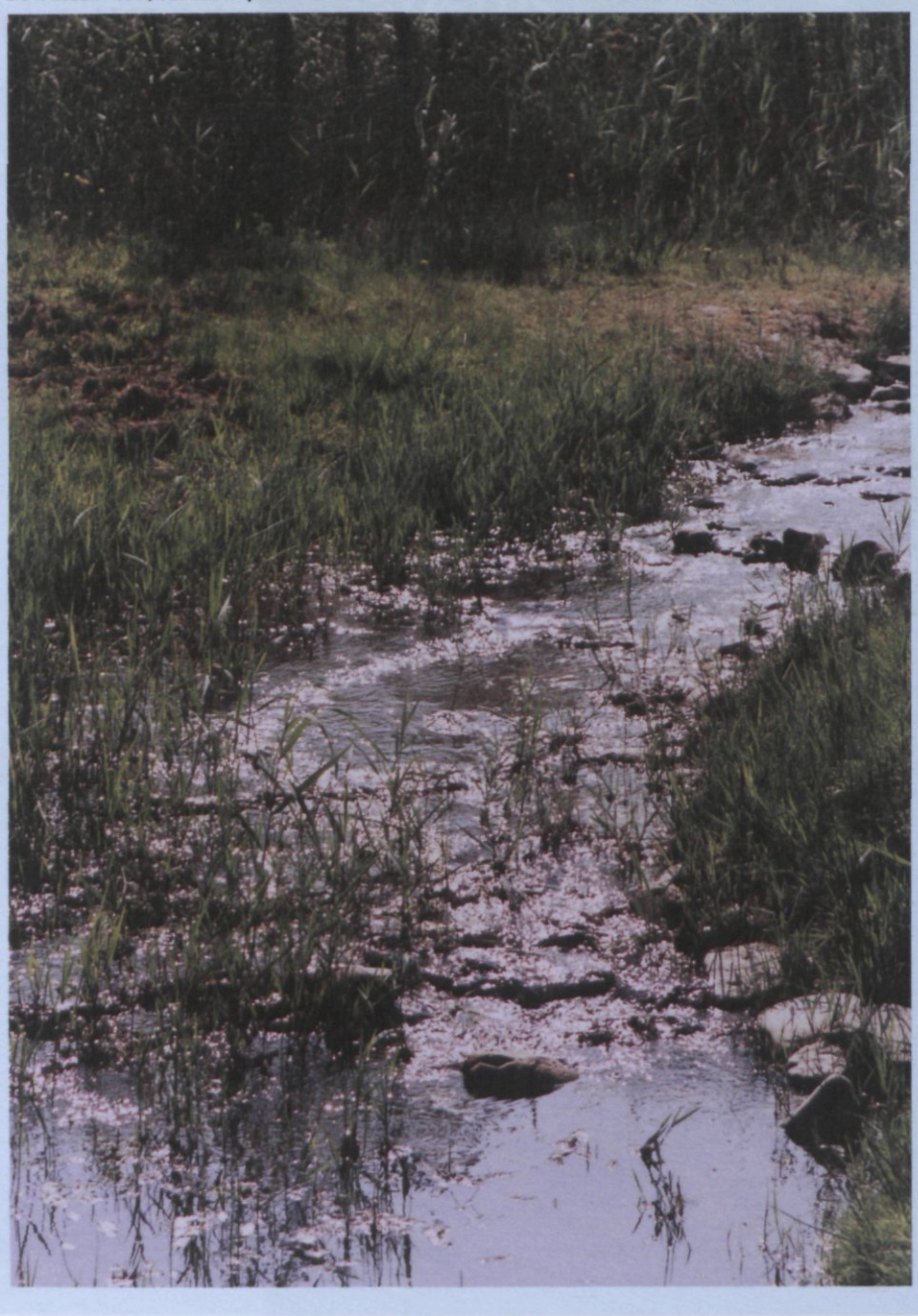
De eerste poort die werd bezocht, was meteen de meest opmerkelijke: de Renkumse poort. Hier verdwijnt de komende jaren een compleet bedrijventerrein van 12 hectare om weer plaats te maken voor het oorspronkelijke beekdal van de Renkumse en Heelsumse beek. Enkele van de 19 bedrijven zijn inmiddels vertrokken en hun fabrieken worden momenteel gesloopt. Eind 2008 moet dit terrein helemaal leeg zijn. Voor deze renovatie is zo'n 36 miljoen euro beschikbaar. Wat mogelijk nog wel een probleem gaat vormen, is de slechte watertoevoer van de genoemde beken.

De tweede stop was bij Hierden nabij Harderwijk. Hier ontwikkelt Waterschap Veluwe plannen om de Hierdense beek weer enigszins in de oude staat te brengen. Het is één van de mooiste laaglandbeken van Nederland. De beek ontspringt in de Veluwe en loopt naar het Veluwemeer. Oorspronkelijk zou hier de landelijke verbinding komen tussen de Oostvaardersplassen, de Veluwe en Duitsland, maar die is inmiddels iets naar het oosten opgeschoven vanwege een bedrijventerrein aan de zuidrand van Flevoland.

De Wisselse poort tussen Epe en Vaassen is voor waterbeheerders de meest boeiende van de acht poorten. Het bestaat uit een nog redelijk intact systeem van sprengen en beken, veel kwel en bijzondere natuurgebieden. Hier moet voorkomen worden dat de doorgang tussen de Veluwe en de IJsselvallei dichtgebouwd gaat worden met woningen, wegen en bedrijven. Het is hét algemene probleem waar de randen van de Veluwe mee te kampen hebben: een gestaag oprukkende bebouwing en infrastructuur.

De provincie Gelderland trok in 2004 bewust de regie naar zich toe toen de geplande acht ecologische poorten in concrete maatregelen omgezet moesten worden. Voor alle acht regio's zijn de wensen op papier gezet. Voor vier van de acht poorten zijn maatregelenplannen opgesteld, voor de andere vier moet dat eind dit jaar of begin 2007 gebeuren. Dan zijn alle plannen bestuurlijk gedekt,

De Wisselse Poort, één van de plekken aan de rand van de Veluwe waar veel kwel voorkomt.

De bedrijven in het Renkums beekdal verdwijnen de komende jaren één voor één om weer ruimte te maken voor water.

bijvoorbeeld door reservering van een som geld door Waterschap Veluwe of Waterschap Rijn en IJssel. Overigens wordt daarbij ook gedacht aan doorsteken vanuit de Veluwe naar respectievelijk de Utrechtse Heuvelrug, Salland en de Graafschap.

De vierde stop betrof het Beekburgerwoud, destijds het oudste oerbos van Nederland. Nu doorkruist de snelweg A50 het landbouwgebied, dat inmiddels getransformeerd wordt tot een moerasachtig landschap dat beheerd gaat worden door Vereniging Natuurmonumenten.

De vijfde en laatste stop was bij de Havikerpoort dichtbij de IJssel bij Arnhem en dé verbindende schakel van de Veluwe via het Montferland naar het Reichswald in Duitsland. De kwaliteit van de beken in dit gebied staat onder druk door verdroging en verontreiniging van het water. Het is één van de poorten die pas in 2018 helemaal klaar zal zijn. De werkzaamheden hier hangen ook nauw samen met de aanleg van een nevengeul langs de IJssel.

Hoewel het 'veldsymposium' als titel meekreeg 'Succes- en faalfactoren van de ecologische poorten op de Veluwe', was er van dat laatste weinig te merken. Alleen de lange tijd die nodig is om de plannen te verwezenlijken, omwonenden en bedrijven te laten vertrekken, bevalt niet iedereen.

De provincie Gelderland nam in het beleidsplan Veluwe 2010 het initiatief om op acht plaatsen aan de rand van de Veluwe regio's actief te beschermen en waar nodig te herstellen. Ze liggen bij Hierden, Hattem, Wissel, Beekbergen, Soeren, Dieren, Renkum en Voorthuizen. Het provinciale beleid voor de ecologische poorten wordt ondersteund door het Rijk. Die stelt de middelen beschikbaar voor 2.700 hectare nieuwe natuur.